

Η άγνωστη ιστορία «ελληνοποίησης» του Τζο Μπάιντεν

B tovima.gr/2020/12/04/politics/i-agnosti-istoria-tis-ellinopoiisis-tou-tzo-mpainten

Κασφίκης Πέτρος

4 Δεκεμβρίου
2020

Ο Τζο Μπάιντεν

Κορωνοϊός : 303 κρούσματα στην Αττική, 283 στη Θεσσαλονίκη – Δείτε την κατανομή
Στα μέσα Αυγούστου του 1974, στο Γουίλμινγκτον, τη μεγαλύτερη πόλη του Ντέλαγουερ, η ελληνοαμερικανική κοινότητα, που άρχισε να σχηματίζεται το 1890, ανθούσε και ευημερούσε. Ομως εκείνο δεν ήταν ένα καλοκαίρι ραστώνης. Η τουρκική εισβολή στην Κύπρο συντάραξε τους Έλληνες των Ηνωμένων Πολιτειών και ο τότε Αρχιεπίσκοπος Αμερικής *Ιάκωβος* κήρυξε γενική κινητοποίηση. Μια από τις πρώτες ενορίες που ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμά του ήταν αυτή της Αγίας Τριάδας στο Γουίλμινγκτον. Στην έκτακτη συνάντηση που έγινε στον ναό το συμβούλιο επέλεξε τον πιο κατάλληλο άνθρωπο να ηγηθεί στην προσπάθεια προσέγγισης των γερουσιαστών της Πολιτείας για να στηριχθεί η πρόταση επιβολής εμπάργκο όπλων στην Τουρκία. Επρόκειτο για τον **Ντιν Λόμης**, έναν βετεράνο αξιωματικό στον τομέα των πληροφοριών της Πολεμικής Αεροπορίας των ΗΠΑ, ο οποίος πλέον εργαζόταν ως ακαδημαϊκός. Το πρόβλημα ήταν ότι ο Λόμης αρνιόταν πεισματικά να αναλάβει αυτή την αποστολή.

Το τελεσίγραφο του πατέρα Γανιάρη

Όσο απρόθυμος ήταν ο Ντιν Λόμης, άλλο τόσο επίμονος ήταν ο ιερέας της Αγίας Τριάδας, ο πατέρας Γανιάρης. Μετά τη δεύτερη αρνητική απάντηση που έλαβε στο τηλέφωνο, πήγε στο γραφείο του Λόμης για να του επιδώσει πρόσωπο με πρόσωπο το δικό του

τελεσίγραφο: «Δεν θα φύγω από εδώ μέχρι να δεχτείς» του είπε. Ο Λόμης υπέκυψε· κάπως έτσι ξεκίνησε η προσπάθεια στο Ντέλαγουερ για την επιβολή του εμπάργκο όπλων στην Τουρκία, που τελικά τέθηκε σε ισχύ στις 5 Φεβρουαρίου 1975. Οι πρώτες συναντήσεις της ομάδας έγιναν με δύο παλαιούς γνώριμους της κοινότητας, τον βουλευτή **Πιτ ντι Ποντ** και τον γεροϋσιαστή *Μπιλ Ροθ*. Οι συναντήσεις εξελίχθηκαν εξαιρετικά, καθώς και οι δύο πολιτικοί αποδέχθηκαν αμέσως την ανάγκη να διακοπεί η αμερικανική βοήθεια προς την Τουρκία. Η τρίτη συνάντηση, όμως, ήταν με τον **Τζο Μπλάντεν**, έναν νέο και άπειρο γεροϋσιαστή, ο οποίος αποτελούσε γρίφο για τους εκπροσώπους της ελληνικής κοινότητας του Γουίλμινγκτον. Είχε εκλεγεί μόλις πριν από ενάμιση χρόνο και κανένας δεν ήξερε τις απόψεις του για τα θέματα της Ελλάδας και της Κύπρου.

«Μπορείτε να σιωπήσετε και να μας ακούσετε;»

Οι φόβοι τους δεν άργησαν να επιβεβαιωθούν. Ο γεροϋσιαστής αντέκρουε συνεχώς τον Ντιν Λόμης με επιχειρήματα που ήταν εντελώς λανθασμένα και έγερναν προς την πλευρά της Τουρκίας. Η πρώτη συνάντηση του ανθρώπου που έμελλε να γίνει ο 46ος πρόεδρος των ΗΠΑ με την ελληνοαμερικανική κοινότητα δεν είχε ξεκινήσει με τους καλύτερους οιωνούς. Όταν η απογοήτευση κορυφώθηκε, ο Λόμης τον διέκοψε και του είπε με έντονο ύφος: «Κύριε γεροϋσιαστά, μπορείτε να σιωπήσετε και απλώς να μας ακούσετε;». Ακολούθησε μια αμήχανη σιωπή, την οποία διέκοψε ξανά ο Λόμης, ο οποίος ρώτησε, πιο ευγενικά αυτή τη φορά, αν θα μπορούσε να έρθει στο δωμάτιο η γραμματέας του Μπλάντεν προκειμένου να κρατήσει σημειώσεις για όσα θα του έλεγαν. «Εάν κάνουμε λάθος, μην μας μιλήσετε ξανά. Εάν έχουμε δίκιο, αποφασίζετε εσείς τι θα κάνετε στη συνέχεια» τον προέτρεψε.

Το δίλημμα απέναντι στη γραφειοκρατία

Αυτή η συνάντηση έφερε τον Τζο Μπλάντεν αντιμέτωπο με ένα δίλημμα. Η στάση του σε αυτό το πρώτο ραντεβού με την ελληνοαμερικανική κοινότητα του Γουίλμινγκτον δεν ήταν κακοπροαίρετη. Γνωρίζοντας εκ των προτέρων ποιο θα ήταν το θέμα της συζήτησης, ο πρωτάρης γεροϋσιαστής είχε ζητήσει από το Στέιτ Ντιπάρτμεντ του **Χένρι Κίσινγκερ** να τον ενημερώσει για τις αμερικανικές θέσεις στο Κυπριακό. Ο αντίλογος του Μπλάντεν στον Λόμη στηριζόταν σε αυτή τη στρεβλή πληροφόρηση που είχε λάβει από το Στέιτ Ντιπάρτμεντ. Μετά τη συνάντηση όμως ο Τζο προβληματίστηκε αν θα αποδεχόταν τυφλά τις εισηγήσεις της αμερικανικής γραφειοκρατίας ή αν θα εξέταζε και τα επιχειρήματα της ελληνικής πλευράς. Τρεις ημέρες αργότερα η ομάδα του Ντέλαγουερ έλαβε ένα τηλεφώνημα. Ο γεροϋσιαστής Μπλάντεν ήθελε να τους δει το επόμενο πρωί στο γραφείο του. Επτά μέλη του πολιτικού του γραφείου τους περίμεναν, με καφέ και ντόνατς στο τραπέζι. «Ο γεροϋσιαστής Μπλάντεν μπήκε στο γραφείο στις 9.05 το πρωί» θυμάται ο 95χρονος σήμερα Λόμης. «Απλώσε το χέρι του για να μας χαιρετήσει, λέγοντας, στο συλ που αργότερα καταλάβαμε ότι είναι το χαρακτηριστικό του, «Έχετε απόλυτο δίκιο! Και αν

κάποια μέρα οι Έλληνες τσακίσουν τους Τούρκους, θα έχουν δίκιο»». Οσα ακολούθησαν τις επόμενες τρεις ώρες ήταν για τον Λόμη η «αρχή της «ελληνοποίησης» του Τζο Μπάλιντεν».

Η θερμή φιλία που κρατάει ακόμη

Αν σε εκείνες τις συναντήσεις βρισκόταν στην άλλη πλευρά ένας άνθρωπος με λιγότερο ανοιχτούς ορίζοντες, η ιστορία θα είχε γραφτεί με τελείως διαφορετικό τρόπο. Ο γερουσιαστής, όμως, που αποφάσισε να σιωπήσει και να μιλήσει ξανά αφού είχε εξετάσει τα επιχειρήματα μιας, άγνωστης σε εκείνον, εθνικής κοινότητας απέναντι σε αυτά του Στέιτ Ντιπάρτμεντ, ξεκίνησε από τότε μια θερμή φιλία την οποία διατηρεί εδώ και 46 χρόνια με την ελληνοαμερικανική κοινότητα. Ο Τζο Μπάλιντεν στάθηκε στο πλευρό της Ελλάδας ως ένας αληθινός φίλος στην Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων της Γερουσίας. Οι παρεμβάσεις του στις ακροάσεις της Επιτροπής δείχνουν έναν πολιτικό που είχε καταλάβει από πολύ νωρίς τη στρατηγική σημασία της Νοτιοανατολικής Μεσογείου, αλλά και τον κομβικό ρόλο που μπορεί να παίξουν η Ελλάδα και η Κύπρος για τα αμερικανικά συμφέροντα στην περιοχή.

Το «χαστούκι» στον Ετσεβίτ

Μάλιστα, μια ενδιαφέρουσα ιστορία εκτυλίχθηκε τον Οκτώβριο του 1999, όταν ο Μπλάντεν ήταν πρόεδρος της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων. Τότε είχε αρνηθεί να αποδεσμεύσει ένα πακέτο βοήθειας ύψους 5 δισεκατομμυρίων δολαρίων έως ότου η τουρκική κυβέρνηση δεσμευτεί ότι θα εργαστεί για μια λύση στο Κυπριακό. Όταν τον επισκέφτηκε ο τούρκος πρωθυπουργός *Μπουλέντ Ετσεβίτ* για να του πει «δεν μπορείτε να το κάνετε αυτό», ο Μπλάντεν του απάντησε με το γνωστό του στυλ «ω, ναι, μπορώ» (the hell I can't). Τον Οκτώβριο του 2016, στον εορτασμό της επετείου του ΟΧΙ, ο Μπλάντεν περιέγραψε με συναισθηματικό τρόπο τη σχέση του με την Ομογένεια και παραδέχθηκε ότι η ελληνική κοινότητα διαμόρφωσε την πολιτική του συνείδηση.

Οι επιστολές στο υπόγειο

Τα χρόνια πέρασαν και τον Νοέμβριο του 2020 ο άπειρος γερουσιαστής από το Ντέλαγουερ εξελέγη 46ος πρόεδρος των ΗΠΑ. Ο Ντιν Λόμης παρακολούθησε με μεγάλη ικανοποίηση το εκλογικό αποτέλεσμα από το σπίτι του στο Γουίλμινγκτον. Το ίδιο και οι σύντροφοί του στο Αμερικανοελληνικό Ινστιτούτο (ΑΗΙ), οι οποίοι δεν έμειναν μόνο στην ηθική ανταμοιβή από την εκλογή του φίλου τους στο ανώτατο αξίωμα των ΗΠΑ. Ο νέος πρόεδρος του ΑΗΙ **Νικ Λαρυγγάκης**, μόλις επιβεβαιώθηκε η εκλογή του Μπλάντεν, πήγε στο υπόγειο του Ινστιτούτου μαζί με την ομάδα του, τον **Ηλία Γερασούλη** και την **Εμιλι Πανδή**, και άρχισαν να ανοίγουν κουτιά και συρτάρια ψάχνοντας στα αρχεία τους για

ντοκουμέντα που έδειχναν τις θέσεις του Τζο Μπάιντεν για τα ελληνικά θέματα στο πέρασμα των δεκαετιών. Είναι «οι ελληνικές επιστολές του Μπάιντεν» σχολιάζει χαριτολογώντας ο Λαρυγγάκης.

Ανάμεσα στις επιστολές που ξεχωρίζουν είναι μια από τις πρώτες που είχε στείλει στις 2 Σεπτεμβρίου 1975, στην οποία εξηγεί τους λόγους για τους οποίους ψήφισε υπέρ της συνέχισης του εμπάργκο προς την Τουρκία. «Ψήφισα με αυτόν τον τρόπο όχι για να εκφράσω υποστήριξη ή εναντίωση Στην Ελλάδα ή στην Τουρκία. Ψήφισα για να υποστηρίξω τα «καλύτερα συμφέροντα» των Ηνωμένων Πολιτειών. Είναι πιθανόν κάποια στιγμή στο μέλλον η κατάσταση με την Κύπρο να αλλάξει, οπότε θα μπορούσε να είναι προς το συμφέρον των Ηνωμένων Πολιτειών να αρθεί το εμπάργκο. Τότε θα επανεξετάσω τη θέση μου» αναφέρει χαρακτηριστικά.

«Να γίνει η Κύπρος υψηλή προτεραιότητα»

Το 1975 μπορεί να «κράτησε πισινή» ότι ενδέχεται να επανεξετάσει τη στάση του απέναντι στην Τουρκία, ωστόσο, σχεδόν δέκα χρόνια αργότερα, ηγήθηκε της προσπάθειας για την επαναφορά του εμπάργκο στην Τουρκία. Σε μια άλλη επιστολή, η οποία γράφτηκε επτά ημέρες μετά την ορκωμοσία του *Τζορτζ Μπους του πρεσβυτέρου*, γράφει ότι «πρέπει να παροτρύνουμε τη νέα κυβέρνηση να καταστήσει την Κύπρο υψηλή προτεραιότητα της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής». Η επιστολή κλείνει με τη φράση «πρέπει να στείλουμε ένα μήνυμα στην Τουρκία ότι έως ότου απομακρύνει και τον τελευταίο στρατιώτη από την Κύπρο, δεν θα αναγνωριστεί ποτέ ως πλήρες μέλος της διεθνούς κοινότητας».

Οι επιστολές αυτές δεν δείχνουν μόνο τη συγκυριακή άποψή του για τα τεκταινόμενα εκείνης της περιόδου. Φανερώνουν την πεποίθηση του Μπλάντεν για το ποιος είναι ο παραχοποιός στην περιοχή του Αιγαίου και της Ανατολικής Μεσογείου, την οποία επανέλαβε και πολύ πρόσφατα, όταν χαρακτήρισε «αυταρχικό ηγέτη» τον **Ταγίπ Ερντογάν** και υποστήριξε ότι οι ΗΠΑ θα πρέπει να στηρίξουν την αντιπολίτευση προκειμένου να απομακρυνθεί από την εξουσία, όχι με πραξικόπημα αλλά μέσω της εκλογικής διαδικασίας.

Η ανάγκη για πιέσεις και η συμβολή του Ρωσσίδη

Σημαντικό ρόλο στη σύσφιγξη της σχέσης με τον Τζο Μπάιντεν στα μέσα της δεκαετίας του 1970 είχε παίξει το Αμερικανοελληνικό Ινστιτούτο (ΑΗΙ). Τους πρώτες μήνες που ακολούθησαν την εισβολή στην Κύπρο, η κυβέρνηση του Τζέραλντ Φορντ δεν ανησυχούσε ότι το Κογκρέσο θα πιέσει για ένα εμπάργκο, καθώς εκτιμούσε ότι η σημαντικότερη μέχρι τότε ελληνοαμερικανική οργάνωση ΑΧΕΠΑ δεν είχε καμία εμπειρία σε ζητήματα λόμπι. Αυτό, όμως, που τους είχε διαφύγει ήταν ότι ο Τζιν Ρωσσίδης, μια εμβληματική μορφή της Ομογένειας στις ΗΠΑ, ίδρυσε αμέσως μετά την εισβολή το ΑΗΙ, το οποίο διέθετε το απαραίτητο νομικό καθεστώς για να μπορεί να κάνει λόμπι σε θέματα εξωτερικής πολιτικής. Στην Επιτροπή Δημοσίων Υποθέσεων του ΑΗΙ υπηρέτησε ως πρόεδρος για οκτώ χρόνια ο Ντιν Λόμης.

Δεν ξέχασε ποιοι τον «κατατόπισαν»

Ο ίδιος ο Μπάιντεν δεν κρύβει ότι γνωρίζει τα ελληνικά θέματα. Όταν το Πανεπιστήμιο του Ντελάγουερ, υπό την ηγεσία του Διονύση Ασσάνη, έδωσε το όνομα του Μπάιντεν στο Τμήμα Δημόσιας Πολιτικής, παρευρέθηκαν στην εκδήλωση πολλοί Ελληνοαμερικανοί, όπως ο πατέρας Αλέξανδρος Καρλούτσος. Εκείνο το βράδυ ο Μπάιντεν ακούστηκε να επαναλαμβάνει στους έλληνες συνομιλητές του τη φράση «όλοι σας με κατατοπίσατε». Αραγε ο πολιτικός που αφήφισε το 1975 την πολιτική ορθοδοξία της Ουάσιγκτον θα εμμείνει στην πίστη του ότι η προσήλωση στις αξίες και στο διεθνές δίκαιο εξυπηρετεί καλύτερα τα συμφέροντα της Αμερικής; Ασφαλώς, ο πρόεδρος των ΗΠΑ δεν μπορεί να είναι ένας «έλληνας» πρόεδρος, έχει να σηκώσει πολλά βάρη στην εσωτερική και στην εξωτερική πολιτική της χώρας του, σίγουρα όμως στο Οβάλ Γραφείο δεν υπήρχε ποτέ άλλοτε κάποιος που να γνωρίζει τόσο καλά το Κυπριακό και τις ελληνοτουρκικές σχέσεις.

tovima.gr © 2020. All rights reserved.